

YARGI DENETİMİNİN KAPSAMI

Prof. Dr. Sait GÜRAN

Sempozyum'un ikinci gününün eksenini oluşturan «Yargı Denetiminin Kapsamı» konusunun bana düşen parçası, meselenin, Anayasa hükümleri çerçevesinde kalarak, bir giriş mahiyetinde işlenmesinden ibaret. Bu nedenle konuya, 1982 Anayasasının yargısal denetime «ne amaçla, ne gibi bir işlev» verdiğinin araştırılmasıyla girilecektir.

I

Bilindiği gibi, Anayasanın 6. maddesinde, Egemenliğin, hem tüm Devlet yetkilerinin —Yasama, Yürütme - İdare ve Yargı— kaynağı, hem de Hukukla sınırlı bir yetki olduğunu görüyoruz. Bunun yanında, şu evrensel gerçeği de biliyoruz ki: siyasal organlar olan Parlementolar, Cumhurbaşkanları, Hükûmetler ve sonuncusunun organik ve teknik bir uzantısı İdare Cihazı, Anayasa ve yasalarla donatıldıkları yetkileri —yani Egemenliği— uygulamada, Hukuka aykırı biçimde ve içerikte kullanabilmektedir. İdare hukukçuları olarak şu üçüncü noktayı da biliyoruz ki, tüm bu kamusal yetkiler, kişilerin hukukî durumlarındaki değişiklikleri, «tek yanlı» işlemlerle gerçekleştirmekte ve bu işlemler sakat olsalar dahi etkilerini meydana getirmektedir.

İşte, bu üç olgu, bizi, Demokratik Hukuk Devleti ilkesini benimsediğini, «serlevha» olarak iri punto ve büyük harfler-

* Danıştay'ın 117 nci Kuruluş Yılına Kutlama Sempozyumu'na sunulan bildiridir. (13 - 14 Mayıs 1985; Danıştay, Ankara)

le ilân eden 82 Anayasasının üzerine bina edildiği çok sağlam bir «ipoteze» ulaştırır.

Bu hipotez şudur: Parlementonun, Cumhurbaşkanının, Hükûmetin ve İdare'nin elindeki üstün erkin, kendilerinin dışındaki bağımsız, yansız, teknik bir kuruluşa tanınan mukabil yetkilerle «dengelenmesi» gerekir. Bu dengeyi sağlayacak olan mekanizma ise «yargı denetimi»dir.

O halde, yargı denetiminin işlevi, Anayasal sistem içinde, Yasama, Yürütme ve İdare'nin üstün gücünü, hukuk ile sınırlamak, tecavüz ve taşmaları, bir yanda caydırıcı etkinliği ile önlemek, öte yanda, iptal ederek ortadan kaldırmaktır. Az önce değindiğimiz «Duyarlı Anayasal Denge» ancak bu suretle kurulabilecek, korunabilecek ve sürdürülebilecektir.

Yargı denetiminin kapsamını araştırırken, açıklamalarımızın bu aşamasında sözü, yargı denetiminin, az önce değindiğimiz «işlev» itibariyle kapsamından, «etkinlik» olarak kapsamına kaydıralım. Bu yıl 24/26 Nisan günleri Anayasa Mahkemesi tarafından düzenlenen Anayasa Yargısı konulu sempozyumda sunduğum bildirideki¹ ifadeyle, yargı denetiminin, Anayasal denge işlevini etkin biçimde yerine getirmesi için sağlanması zorunlu olan «araçların» neler olması gerektiği üzerinde duralım. Çünkü, yargı denetiminin, ancak, «işlevine uygun», araçlara sahip kılındığı ölçüde kıymet-i harbiyesi olabilir. Aksi halde, yargı denetimi, etkisiz cılız, yetersiz boş ya da yarı boş bir kalıptan öteye gidemez. İşlevini yerine getiremeyen böyle bir yargı denetiminin varlığı mı, yokluğu mu yararlıdır diye düşünülebilir dahi. Zira, caydırıcı, önleyici ve bastırıcı yönleriyle etkinliğini kanıtlamayan ve hissettirmeyen yargı denetimi, son tahlilde, âdil, güvenilir, keyfilikten arınmış bir Hukuk düzenini gerçekleştiremez. Gerçekleşenler ise, aslında gerçekleşmemesi gerekenler olur.

Diğer taraftan yargı denetimi, Yasama - Yürütme ve İda-

1) Sait GÜRAN: Anayasa Yargısında Yürütmenin Durdurulması (ANAYASA YARGISI, Sf: 143 - 159; Ankara, 1986)

re için de bir güven kaynağıdır. Bağımsız mahkemelerce gelişmiş yargısal usuller izlenerek yapılmış âdil, yansız, inandırıcı bir yargılama sonunda verilecek olumlu bir karar (red kararı) ile, denetlenen işlemler, hukuka uygunlukları yargı tarafından da doğrulanmak şeklindeki manevi bir onaylama ile güvenilirlik kazanacaktır. Aynı manevi etki, iptale hükmedilmesi halinde de söz konusudur. Bu defa da vatandaşların ve kamu oyunun nazarında, bu ülkede, Anayasal düzende, bu Devlette. Hukuka aykırı işlemlerin, keyfi uygulamaların, yanlı bir yönetimin yaşama şansının bulunmadığı inancı yaratılmış olacaktır.

Bu evrensel sebep-sonuç ilişkisi nedeniyledir ki, işlevini yukarda açıkladığımız yargı denetimini sisteminin temel ögesi yapan Anayasalar, bu işlevin gereği yargısal denetim araçlarını da kabul etmek zorundadır. Çünkü, araçlarda yapılacak her kısıntı, atılmayan her ileri adım, aslında yargı denetiminin «özünde» kısıntıyı, gerilemeyi ve böylece Anayasal Denge' de bozulmayı getirecektir. Bu ise, kamu yönetiminde keyfiliğe de varabilecek uygulamaları; bireylerde Anayasal düzene güvensizlikten, dolaylı ihkak-ı hak düşüncelerine, girişimlerine kadar uzanabilecek sakıncaları; toplumda şikâyet ve sızlanmalardan, gerilim ve bunalımlara varan memnuniyetsizlikleri dâvet edecektir.

Şu halde, etkin yargı denetimini Anayasal sistemin temel ögesi yaptıktan sonra, yegâne çözüm, etkin denetim mekanizmasına imkân veren araçları da sağlamaktır.

1982 Anayasası da, temel yaklaşımı ve ana fikri itibariyle, Anayasal Dengeyi, etkin yargı denetimi aracını kullanarak kurmak formülünü benimsemiştir. Yani, yargı denetimi, 1961'deki gibi, 1982'de de, Anayasal Dengenin ve buna dayalı Anayasal Sistemin temel ögesi yapılmıştır.

II

Yargı denetiminin kapsamını işlerken, bu Sempozyumda ele alınması zorunlu bir nokta da, kanun koyucunun, «Türk İdare Hukuku»nun «İdarî dâva ve uyuşmazlık» olarak

nitelediği konuları —örnek, Belediye Encümeninin ceza işlemleri— Adli Yargı'nın görev alanına aktarıp aktaramıyacağı konusudur.

Anayasa Mahkemesi'nin, hiç duraksamadan paylaştığımız² içtihadının vurguladığı gibi, İdare Hukukunun uygulanmasından doğan —yani «idarî»— bir dâva veya uyuşmazlığın çözümünün adli yargı yerine bırakılması konusunda Yasama organının takdir ve seçme serbestisine sahip olduğunu öne sürmek olanaksızdır. Anayasanın bu kuralla³ açık tuttuğu yargı yolunun, kamu hukuku alanında idarî yargı, özel hukuk alanında ise adli yargı yolu olduğu bir açıklamayı gerektirmeyecek derecede belirgindir. O halde, Yasama organının idare hukuku alanında oluşan ve sonuç doğuran bir idarî eylem ve işleme karşı adli yargı yolunu açma seçeneğine bu kural elverişli değildir. Yasama organının kanun koymak suretiyle kullanılabileceği takdir hakkı ise, o dâvanın çözümünü Danıştay ya da başka bir idarî yargı merciine bırakmaktan ibarettir⁴.

Burada bir an duralım ve Danıştay'ı düzenleyen eski 140. maddenin «idarî» dâva ve uyuşmazlıklardan söz etmesine karşılık, yeni 155. maddenin «idarî» sözcüğünü atıp, sadece «dâvaları görmek» ile yetinen metninden yola çıkarak, az önce değindiğimiz Anayasa Mahkemesi içtihadının artık dayanaksız kaldığına yönelik varsayımları veya endişeleri destekleyecek hiç bir verinin Anayasanın özünde ve sözünde bulunmadığını belirttikten sonra; şu kanıtları ekleyerek, 1976 tarihli aktarma yasağının 1982 Anayasası döneminde de sürdüğünü ekliyelim. Madde 155/2'de, dâvalardan «idarî» sıfatını esirgeyen Anayasa, Danıştay'ı idarî uyuşmazlıkların tek mercii yapmış; son paragrafta, Danıştay'ın kuruluşunun, işleyişinin, mensuplarının ni-

2) Sait GÜRAN: BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ VE DANIŞTAY ÜZERİNE YAPISAL BİR DENEME, 443 (İÜHF yayını, 1977).

3) 1961'de Md. 114 «İdarenin hiç bir eylem ve işlemi, hiç bir halde, yargı mercilerinin denetimi dışında bırakılamaz»; 1982'de Md. 125 «İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.»

4) Any. Mhk. 25.5.1976, E: 1, K: 28 (14 AMKD 184-185)

teliklerinin «idarî yargının özelliği» ne göre düzenlenmesini buyurmuştur. Sözcükler düzeyinde devam edince, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'ne ilişkin 157. maddede, bu idarî yargı yerinin görev alanının idarî dâvalara inhisar ettirildiği görülmektedir.

Anayasanın, idarî yargıyı, alt mahkemeleriyle birlikte öngördükten ve idarî yargının özelliklerine uygun surette oluşturulması direktifini verdikten sonra, idarî davaların, kanunla adli yargının kapsamına sokulmasına müsaade etmesi, kendisiyle çelişmesi, kurduğu bir yargı düzeninin varlık sebebini ve işlevini reddetmesi demektir. Çünkü, Anayasa Mahkemesinin, katıldığımız ifadesiyle, «adli yargıdan ayrı ve bağımsız bir idarî yargı sisteminin Anayasaca ve idare hukukunca kabul edilmiş olmasının nedeni, kamu hizmetlerinde doğan anlaşmazlıkların yapılarındaki özellikler; bunlara uygulanacak kuralların hukukî ve teknik bir nitelik taşıması; özel hukuk dalı ile idare hukuku arasında büyük bir bünye, esas ve prensip farkının var olması; idarî işlemlerin, idare hukuku dalında uzmanlaşmış ve kamu hukuku alanında bilgi ve tecrübe edinmiş hakimlerce denetlenmesinin zorunlu sayılmış olmasıdır.»⁵

Sonuç, 1982 Anayasasının da, metni ve mantığı ile, idarî yargının kapsamının, doğal olarak görev alanına giren konuların kanunlarla adli yargıya aktarılarak daraltılmasına izin vermediğidir. Bu yasağın temelinde, aktarmanın, idarî yargı sisteminin sağladığı etkin yargısal denetimi ve buna bağlı olan Duyarlı Anayasal Dengeyi bozması tehlikesi vardır.

Söz buralara gelmişken, yargı denetiminin kapsamını, Anayasayı irdeleyerek araştıran bildirinin genel açıklamaları içeren bu kısmını, dikkatleri iki noktaya çekerek tamamlayalım:

Birincisi, ünlü Başyargıç Marshall'ın 1803 yılında Marbury kararında yazdığı gibi, temel hak ve özgürlüklerin özü-

5) İd. 185.

nün, hukuksal bir aykırılığa karşı, hukuksal bir çareyi gerektirmesidir. ABD yönetimi, kişiler değil, Hukuk tarafından yönetim olduğuna göre, Anayasa, kişilerin haklarının ihlâline karşı koruyucu bir çare tanımış olmalıdır.

İkincisi, 1982 Anayasasının, Anayasaya aykırı kanunlarla, kanun hükmünde kararnamelerin dâva ve itiraz yollarıyla iptali; idarî işlemler alanında sakat işlemin ortadan kaldırılması, zararlardan İdarenin ve ajanın sorumlu tutulması mekanizmalarıyla ve yürütmenin durdurulması olanağıyla, İdare Kudretini yaratacak ve kullanacak makamlar üzerinde somut plânda hem önleyici - caydırıcı, hem bastırıcı etkileri bulunan geniş bir «yargısal denetim ağını» öngörmesidir.

III

Bildirinin bu bölümünde, 1982 Anayasasının, yukarda açıkladığımız «ana fikri ve temel yaklaşımı» ile ne ölçüde bağdaşan hükümlere yer verdiğini ele alacağız. Başka bir deyişle 82'nin temel yaklaşımı ile maddelerindeki sınırlayıcı hükümler birlikte değerlendirildiğinde, idarî yargıda yargısal denetimin kapsamı bakımından nasıl bir modelin ortaya çıktığını araştıracağız.

Birincisi, Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemlerin «yürütme» alanına dâhil olanlarının, yani Parlamento ve Hükûmetle olan siyasal nitelikli ilişki ve işlemlerinin idarî yargının denetiminin kapsamı dışında kaldığı zaten kabul edilmiş ve bu Mahkeme tarafından tescil de olunmuştur⁶. Demek oluyor ki, Türk Kamu hukukunda, Cumhurbaşkanı-

6) Danıştay 12. D: 16.2.1979, E: 547, K: 575 (8 İdarî Yargı 53-54); bu kararda Danıştay, Cumhurbaşkanının, Senato üyesi seçme işleme karşı açılan iptal dâvasını görevden red ile denetlememiştir.

nın bu kategori işlemleri 125. maddeden önce de idarî yargının denetim alanına girmiyordu. Madde 125'in «idarî» işlemlerden söz ediyor olması, ikinci fıkradaki dışlamanın Cumhurbaşkanının bu nitelikteki işlemlerine ilişkin bulunduğunu ifade etmektedir. Zaten, Devlet Denetleme Kurulu'nun, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun, Yüksek Öğretim Kurulu'nun, yargı yerleri üyelerinin ve rektörlerin atanmasının «yürütme» işlemleri olduğunu söylemek de mümkün değildir. Nitekim, bunları, yürütme işlemi kabul edersek, hepsi siyasî atamalar olur ki, Cumhuriyet Anayasası böyle bir görüşü benimsememiştir. Binaenaleyh, 125/2 ile kapsam dışına alınanlar, Cumhurbaşkanının yaptığı tipik idarî işlemlerdir. Böyle olunca, şu sorunun sorulması gerekir: Bu istisnanın konması için rasyonel ve hukuksal bir sebep var mıdır?

Sanırız, 1982 Anayasasının benimsediği ve Devletin niteliği yaptığı Hukuk Devleti ana fikri ve Anayasal Denge ile bağdaşabilen bir sebep yoktur. Uygun çözüm, bu gibi yetkilerin doğasında bulunan geniş «takdir yetkisi»nin sağladığı hareket serbestisi ve yargısal denetim olurdu. Cumhurbaşkanının, vali, büyük elçi, müsteşar, Genel Müdür atayan kararları idari yargının denetimine tâbi iken, az önce saydıklarımızın hariç tutulması pek açıklanamaz.

İkinci kısıtlama, Y. Askerî Şûra kararlarıdır. Bunlar hakkında da yukardaki satırlara yollamayla yetineceğiz. Bununla beraber, iki kısıtlama arasında, ikincisinin, 1982 öncesi dönemde, Danıştay'ın ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'nin, generallik - amirallik yükselmelerine ilişkin iptal kararlarına karşı bir tepki veya önlem olduğu düşünülebilir. Uygun çözüm, askerî hiyerarşinin ağır basan gereklerine rağmen, gene yukardaki formül olurdu.

Üçüncüsü, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun kararlarının yargısal denetimden hariç tutulmasıdır. Bu Kurulun bir yargı yeri ya da mahkeme olduğunu, işlemlerinin yargısal işlem sayılacağını, herhalde kimse ileri sürecektir değil.

dir. O halde, HSYK, Yargı bölümünde tipik bir idarî hey'et, kararları da tipik idarî işlemlerdir. Bunların da idarî yargının denetimi dışında bırakılmasını izah edebilecek rasyonel ve hukuksal bir sebep bulmak zordur. Eğer HSYK da yüksek yargıçlardan oluşuyor deniyor ise, önce bu doğru değildir. Sonra örneğin, Danıştay Yüksek Disiplin Kurulunun kararları, Danıştay tarafından, ilk derece mahkemesi sıfatıyla yargısal denetime tâbi tutulmaktadır.

Bu nedenle, HSYK'nın, idarî yargının kapsamı dışına alınması, olsa olsa, Cumhurbaşkanının yargısal denetime tâbi olmadan atadığı kişilerle Adalet Bakanından —ve de müsteşarı— oluşan Hey'etin, bunun devamı olarak işlemlerinin de denetimden uzak tutulması arzusu ile açıklanabilir. Yahut, geçmişteki extra - jüridik bir takım tepkilerden kaynaklandığı söylenebilir. Her iki halde de, şu bir gerçektir ki, kapatılan yargısal denetim yolu ile, Yargı'nın bağımsızlığı ve yargıç güvencesi kurumlarında siyasî mercilerin etkisi yoğunlaştırılmış olmaktadır.

Dördüncüsü, Sayıştay'ın, gelir - gider işlemlerini hükme bağlayan işlemleridir. Bu kararlara karşı idarî yargı yolunu kapatan Anayasa hükmünü değerlendirirken, önce şu noktaların açıklığa kavuşması gerekir ki: Sayıştay ne mahkemedir, ne de yargı yetkisi kullanır. Bu işlemler sadece farklı karar usulünün uygulandığı «idarî» işlemlerdir; aynen HSYK kararları gibi. Eğer, karar alma sürecinde yargısal benzeri usul izlemek, idarî işlemin özünü değiştirmeğe yetiyorsa, disiplin cezaları ve özellikle memurluktan çıkarılma (ihraç) cezası da yargı işlemidir sonucuna varılır.

O halde, neden Anayasa 160 ile Sayıştay'ın bu kategori işlemleri idarî yargının denetiminin dışına alınmıştır? Bu sorunun da rasyonel ve hukuksal cevabı yoktur. Nitekim, hukuk, rasyonellik ve Anayasanın temel yaklaşımı ile tutarlı çözüm ağır basınca, madde 160/2'deki hüküm konmuş ve Danıştay'ın kararlarına üstünlük tanınmıştır.

Beşincisi, madde 129/3'de, üstelik disiplin kovuşturulmasında güvence başlığını taşıyan ve yargı yolunu güvencenin bir parçası yapan bir düzenlemede, uyarma ve kınama cezalarının da yargı denetimi dışında bırakılmasıdır. İster bu cezalara «hafifliği», isterse mahkemelerin yükünü azaltmak arzusu, isterse diğer her hangi bir düşünceden kaynaklansın, bu idarî işlemlere idarî yargının elinin uzanamamasını açıklayacak rasyonel ve hukuksal hiç bir sebep olamaz. Yargı kısıntısına dayanak yapılan herhangi bir sebebin taşıdığı varsayılan kamu yararı, Hukuka bağlı Yönetim, yansız memur, liyakat ve özellikle kariyer ilkelerine dayalı bir sistemin kurulmasındaki ve işletilmesindeki kamu yararı karşısında, yenik düşmek gerekir.

Altıncısı, 125'nci maddenin 4'ncü fıkrasındaki, yargı denetiminin hukuka uygunluğun denetimiyle sınırlı bulunduğu ve idarî eylem - işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemeyeceği ifadeli sınırlamadır. Hemen belirtelim ki, bu fıkra Anayasada olmasaydı dahi, Türk İdare Hukuku, her iki hususu da, yargısal denetimin «doğal» sınırları veya istisnaları saymaktadır. Bu satırlara, daha ileri giden anlamlar vermek ise, doğrudan doğruya takdir yetkisinde maksat unsurunda yargısal denetimi kaldırmak, iptal yetkisini yok etmek ve iptal hükmünü faal İdareye yönelik «öneri» düzeyine indirmek demek olur. Dünyada böyle bir iptal yetkisi bulunduğunu ben bilmiyorum. İptal hükmü, doğası ve Anayasa madde 138/son gereği zaten bir tür buyruktur.

Yedincisi, idarî yargı denetiminin kapsamının olağanüstü hallerde kısıtlanıp kısıtlanmayacağı meselesidir. Bu konuya şu noktayı hatırlayarak yaklaşılmalıdır: Yargı denetimi yetkisi, TBMM'nin kanun koyma yetkisi kadar Anayasal sistemin bir ögesidir. Yargı denetimini kısıtlamak, Anayasal bir kurum olan Mahkemelerin görevi üzerinde tasarruf etmek demektir. Aynen, TBMM'nin kanun koyma yetkisinde tasarruf etmek gibi. Bu nedenle, olağanüstü hallerde, Anayasanın

15'nci maddesinden yola çıkarak veya buna dayanarak yargı denetimi kısmen veya tamamen durdurulamaz, kaldırılamaz.

Yapılabilecek olan, sadece, Anayasanın bizzat açık hüküm koyarak öngördükleridir. Bu konuda bizim tesbit edebildiğimiz madde 125/6'daki yürütmenin durdurulması hükmünden ibarettir. Bu hüküm de, 82'nin temel yaklaşımı, az önceki açıklamalarımız ve 13'ncü maddenin 2'nci fıkrasındaki «demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olama koşulu dikkate alınarak yorumlanıp uygulanmalıdır. Böyle yapınca, 125/6'nın anlamı, yürütmenin durdurulması yetkisinde, onun yargı denetimi bütünü içindeki hayatî işlevini yok edecek veya etkisiz kılacak kayıtlamaları reddeden sınırlamalara izin vermek şeklinde belirecektir. Yoksa, özellikle, olağanüstü hallerde yürütmenin durdurulmasını saf dışı bırakan her kısıtlama, aslında, doğrudan doğruya yargı denetiminin özünü etkileyen bir daraltma yaratacaktır.

Sekizincisi, aleyhine iptal dâvası açılmayacak olan işlemlerden ötürü tam yargı dâvasına imkân bulunup bulunmadığıdır. Bu nokta üzerinde Anayasanın 125/son ve 40'nci maddelerini hatırlayarak dikkatle düşünmek zorundayız. Kesin kez «hayır» dendiği anda ortaya çıkacak tabloyu net şekilde görmek gerekir. Bu tabloda, hukuka aykırı işlemler yargı denetimi dışında bırakılıyor; ayrıca zararlar doğuyor ve İdare de, ajanı da bundan sorumlu tutulmuyor. Bu yaklaşım, 82'nin Duyarlı Anayasal Denge kavramı ile bağdaşır bir yorum olmadığı gibi; objektif sorumluluğun giderek yerleştiği, yaygınlaştığı Türk İdare Hukukunun sorumluluk anlayışına da aykırı düşer.

Bu nedenle, açılacak tam yargı dâvasında, Hukuka aykırılık noktası «önmecele» şeklinde ele alınıp hükmün dışında tutularak sorumluluk denetimi niçin yapılmasın? Tabii, bu durumda, işlemin hukuksal geçersizliğinin de endirekt biçimde gündeme gelmesi, belirlenmesi ve buna rağmen varlığını ve etkisini sürdürmesi söz konusu olacak. Ancak, bu problemi ön plâna çıkartarak tazminat yolunu da kapatmak

şeklindeki bir bakış açısı, her şeyden önce, en az âdil bir formül teşkil edecek; yargı kısıntısını daha da ağırlaştıracaktır. Bu yüzden, Anayasanın temel yaklaşımı ve ana fikri ile çelişmeyen, aksine paralellik arzeden yorum, idarî yargı yerlerinin, tam yargı dâvalarına bakmasıdır.

IV

Yukardaki açıklamalarımızı şöyle toparlayabiliriz: 1982 Anayasası, ana fikir olarak, olumlu bir idarî yargı denetimi sistemini, içeriği ve araçları ile öngördükten sonra; maalesef, kökeninde rasyonel - hukuksal nedenler yerine, geçmişe tepki, denetlenmeme eğilimi, yargıya güvensizlik gibi extra jüridik ve kendi temel yaklaşımıyla çelişen nedenlerle idarî yargı alanında bir takım ciddi sapmalarla kısıtlamalar getirmiştir.

Bunun yanında ve daha önemlisi, şahsen kısıtlama saymadığımız 125/4 ve 6'daki hükümlerin, veya yürütmenin durdurulması koşullarının Türk İdare Hukukunun kabul edilmiş ve yerleşmiş doğal sınırlarının ötesine götürülmesi halinde, İdare'nin yargısal denetimi bakımından önemli ve ciddi daralmaların başgöstereceğidir. Bu ise, Anayasanın 2 nci maddesinde Cumhuriyetin temel taşı yapılan Hukuk Devleti kavramına, Egemenliğin Hukukla sınırlı olduğu ilkesine yansıtacak ve gerçek rahneler buralarda açılacaktır. Bu yüzden, uygulamada, 82 Anayasasını, temel yaklaşımıyla ana fikrine ve 2. maddedeki cumhuriyete uygun bir çizgide tutmak, son tahlilde, tüm mahkemeleriyle Yargı'nın görevi ve sorumluluğu olacaktır.